

Çevrimiçi Biyoetik Kursu Hakkında Kısa Bir Değerlendirme

A Brief Review of the Online Bioethics Course

İnci AKALPER^a, Oya ÖGENLER^b

Sayın Editör,

Günümüzde bilgi, her şeyden daha değerli olarak kabul görmektedir. Zamanla sahip olduğumuz teknolojik araçlar, bilgiye erişim konusunda birçok seçeneği beraberinde getirmiştir. Mevcut teknolojik ortamda bilimsel bilgilerin herkesin erişim sağlayacağı şekilde yazılı veya video olarak paylaşıldığı alan açık erişim olarak tanımlanmaktadır (1). Açık erişim ile çevrimiçi eğitim platformları sayesinde zamandan ve mekândan bağımsız olarak, alana özgü kapsamlı donanım sağlayabiliriz.

Çevrimiçi platformların kullanımıyla eğitimde verimliliğin gün geçtikçe arttığı ileri sürülmektedir. Çevrimiçi eğitim kullanımının artmasının nedenleri arasında eğitime artan talep ve teknolojinin hızlı gelişimi yer almaktadır. Bunun yanı sıra bireylerin mekan olarak tercih ettikleri eğitim kuruluşlarından uzakta bulunmaları, sosyoekonomik açıdan eğitim alanlarına ulaşım güçlüğü yaşamaları gösterilmektedir (2). Özellikle Koronavirüs (Covid-19) olarak bilinen küresel salgının getirdiği yaşam standartlarındaki değişim çevrimiçi eğitimi teşvik ederek kullanımının yaygınlaşmasına olanak sağladığı ileri sürülebilir. Ne yazık ki 6 Şubat 2023 tarihinde, merkezi Kahramanmaraş'ın ilçelerinde gerçekleşen büyük depremlerden dolayı ülkemizin içinde bulunduğu sosyo kültürel ortam, çevrimiçi eğitimin vazgeçilmez bir seçenek olduğunu göstermektedir. Bu bağlamda yazının amacı çevrimiçi biyoetik kursuyla ilgili bir lisansüstü öğrencisinin deneyimi üzerinden literatürde yer alan verilerle karşılaştırma yaparak farkındalık yaratmaktır.

Mezuniyet öncesi veya sonrası hedefine uygun olarak hangi eğitime ihtiyaç duyduğunu ifade edebilen birey, eğitime ayırabileceği bütçe ve zamanı belirler, uygun zeminlerde zaman ve mekan sınırlaması olmadan güncel gelişmeleri takip edip, değişen koşullara uyum sağlayabilir. Avantajlarının dışında çevrimiçi eğitimlerde kalite kontrolü ve/veya etik sorunların olabileceği unutulmamalıdır. Bilgi, beceri ve üretkenliği artırma amacıyla seçilen eğitim platformunun katılımcıyı yanıltmaması için güvenilirlik açısından duyarlı olunması gerekmektedir. Bu durum varsayımsal olarak öğrenci üzerinden, velisini ve öğretim elemanını etkileyebileceği için eğitim veren kurum tarafından akademik standartlarının net olarak belirtilmesi, eğitime katılan kişi tarafından ayrıntılı irdelenmesi önemlidir(3,4,5).

Çevrimiçi eğitim; katılımcıların sosyo kültürel, ekonomik veya bireysel farklılıklarından dolayı aynı mekanda bulunmaları zor olan kişilerin kendi akranlarıyla öğrenim amacıyla beraberliklerinin artmasını sağlar. Eğitime katılan bireye düşüncelerini rahat ifade edebilme fırsatının sağlanması çevrimiçi eğitimin cazibesini artırmaktadır. Ayrıca eğitimde kullanılan etkileşime açık çevrimiçi alan, eğitici tarafından kaydedilen dosyaların öğrenciler tarafından kolay erişilebilmesi ve geri bildirim alınmasının kolaylaştırılması ek olumlu özelliklerdir(6). Aynı zamanda çevrimiçi eğitimde paylaşılan metinler, videolar, sesler ve farklı görsellerle desteklenerek gerçekleştiği için öğrencinin farkındalığını artırmaya katkıda bulunur. Bu entegre öğrenme şekli eğitimin kalitesini artırırken maliyetin düşmesine de neden olmaktadır (3,4). Bu bağlamda Mersin Üniversitesi Tıp tarihi ve Etik anabilim dalı lisansüstü öğrencisinin kendi olanaklarıyla çevrimiçi etik kursuna katılımı, eğitimin avantaj ve dezavantajları konusunda öğrenci ve çevresi tarafından deneyim fırsatı oluşturdu. Çevrimiçi platformda Kasım 2022- Mart

^aMersin Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik AD, Mersin ✉ inciakalper26@gmail.com ORCID: 0000-0001-8735-1951.

^bDoç. Dr., Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi ve Etik AD, Mersin ORCID: 0000-0002-5118-6170.

Gönderim Tarihi: 10.03.2023 • Kabul Tarihi: 28.03.2023

2023 tarihleri arasında “Bioethics: The Law, Medicine, and Ethics of Reproductive Technologies and Genetics” (“Biyoetik: Üreme Teknolojileri ve Genetiğin Hukuku, Tıbbı ve Etiği”) başlıklı kursa katılım sonucunda elde edilen deneyimler çevrimiçi eğitim konularının literatür bilgisi ile karşılaştırılarak irdelendi.

Kursta yer alan modüller Harvard Üniversitesinde “Hukuk” ve “Etik” alanlarında çalışmaları olan Prof. Dr. Glenn Cohen tarafından sunuldu (7). Ayrıca dersin akışına göre modüllerde söz konusu olan etik durumları yaşayan konuşmacılarla birlikte, bu bireylere hizmet sunan kişilerin ders anlatımına katılımıyla sunumlar zenginleştirildi. Her sunumda bu katılımların olması dersle ilgili farkındalığı artırdı. Aynı zamanda çevrimiçi platforma eklenen eğitim materyallerinde etik sorunla ilgili konuya özel hukuki anlam ve kapsamına ilişkin değerlendirmeleri de kapsamaktaydı. Eğitimde yer alan başlıklar sırasıyla; Buying and Selling Reproductive Materials, Surrogacy, Wrongful Birth and Wrongful Life, Sperm Donation, Sperm Donor Anonymity, Enhancement, Human-Animal Hybrids and the Control and Ownership of Human Tissue and Genetic Information olarak sınıflandırıldı. Başlık içeriklerinde ortalama üçer saatlik videolar bulunmaktaydı. Öğrencilerin oturumların sonunda ödevlendirmeler ve hukuki düşüncelerini belirttiği çevrimiçi ödev alanı mevcuttu. Katılım sağlanan çevrimiçi sınıfta yaklaşık 450-500 kadar uluslararası öğrencinin kavramlar, etik ikilemler ve hukuki dosyalar hakkında düşüncesini aktif olarak paylaştığı bir platform da mevcuttu.

Çevrimiçi eğitim platformlarında konularla ilgili okuma önerileri ve ders içeriğinin literatür bilgisinin yer alması, sınav ve ödevlerin bulunması öğrenciler için oldukça yararlıdır (8). Bu eğitimin de sonrasında, işlenen tüm konulara ilişkin yedi sorudan oluşan final sınavı uygulandı. Final sınavının çevrimiçi eğitimin pekiştirilmesine olanak sağladığı düşünülmektedir.

Geleneksel eğitimde öğrenciler ve öğretmenler etkileşimlerin doğal olduğu sınıf eğitiminden daha fazla yararlandığını, çevrimiçi derste öğrenci deneyiminin nispeten zayıf olduğunu ileri süren çalışmalar mevcuttur. Ancak etik alanında eğitim alan bir öğrenci için, dünyanın saygın üniversitelerinin çevrimiçi erişime açtığı eğitimler, kendi alanlarına farklı bir bakış sağlamak açısından önemli bir fırsattır. Zaman ve mekandan bağımsız olarak değişik ülkelerden alana özgü eğitimler, geleneksel eğitimden farklı olarak mesafeleri ortadan kaldırır. Etnik kökeni, kültürü ve yaşı farklı insanlarla iletişim kurmayı sağlar. Hızlı ve kolay iletişim, deneyimlerin ve fikirlerin paylaşılmasını kolaylaştırdığı için eğitimde fırsat eşitliği olarak değerlendirilebilir. Etik eğitimi alanında uluslararası öğrenci kabul eden kurslar özel bir emek ister. Ancak bu zorlu çabanın getirdiği, farklı kültürler arasında ortak bir dil kullanma olanağı kişileri yakınlaştırır (9).

Biyoetik kursuna katılım sayesinde yaklaşık 450-500 uluslararası öğrenci ile eşzamanlı ortak çevrimiçi alan paylaşılmıştır. Bu sayede biyoetiğin işlenen konuları hakkında farklı bir bakış açısı oluşmuştur. Her ne koşul olursa olsun, farklı bir ülkenin üniversitesinin biyoetik ve hukuk konusunda donanımlı bir uzmandan ders alabilmek önemlidir. Ek olarak üreme teknolojileri konularında araştırmalar yapılmasına ilişkin yeni fikirler oluşturmuştur. Nitelikli insan gücü yetiştirilmesi, belirli bir bilimsel konuda bağımsızlığın ve yetkinliğinin kazanılması hususunda çevrimiçi kursların lisansüstü eğitime olumlu katkısının olduğu açıktır.

Benzer şekilde ülkemizde Şubat 2023'te yaşanan felaket için bile çevrimiçi eğitimler öğrenciler için büyük kazanç olacaktır.

KAYNAKLAR

1. Polat C. “Bilimsel Bilgiye Açık Erişim Ve Kurumsal Açık Erişim Arşivleri”, Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2006; 6(37): 53-80.
2. Casey DM. “A Journey To Legitimacy: The Historical Development Of Distance Education Through Technology”, TechTrends, 2008; 52(2): 45.
3. Al Rawashdeh, Alaa Z. “Advantages And Disadvantages Of Using E-learning In University Education: Analyzing Students' Perspectives”, Electronic Journal of e-Learning, EJEL. 2021;107-117.

4. Fakari FR, Hajian S. “COVID-19 - Opportunity For Online Education: Do Not Forget The Ethical Considerations In Teaching Learners”, J Educ Health Promot,JEHP. 2021;10:162.
5. Tojde RB. “Ethical Practices And Implications In Distance Learning”. Turkish Online Journal of Distance Education,TOJDE. 2008; 9(3): 186-195.
6. Bušíková A. , Melicheríková Z. “Ethics in E-Learning. International Association for Development of the Information Society”, IADIS. 2013; 435-438.
7. Chen M., Ye L.,Weng Y. “Blended Teaching Of Medical Ethics During COVID-19: Practice And Reflection”. BMC Med Educ 2022; 22: 361
8. Cohen IG. Faculty Director, Petrie-Flom Center for Health Law Policy, Biotechnology & Bioethics Available from: <https://hls.harvard.edu/faculty/i-glenn-cohen/>
9. Yılmaz EÇ., Güner B. “Farklı Öğrenim Kademelerindeki Öğrencilere Verilen Uzaktan Eğitim Hizmetinin Veli Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi”. Milli Eğitim Dergisi, 2020;49(1): 477-503.